

हाम्रो सेरोफेरो विषयको पहुँचयोग्य डिजिटल सामग्री प्रयोगकर्ताका लागि मार्गदर्शन

1. पहुँचयोग्य डिजिटल सामग्री

पाठ्यक्रम विकास केन्द्रले युनिसेफसँगको सहकार्यमा कक्षा १ को हाम्रो सेरोफेरो विषयको पहुँचयोग्य डिजिटल सामग्री (ADT) सबै बालबालिका, विशेष गरी अपाङ्गता भएका बालबालिकाको सिकाइ आवश्यकतालाई ध्यानमा राख्दै सिकाइको सर्वव्यापी ढाँचा (UDL) का सिद्धान्तअनुसार पहुँचयोग्य बनाउन अनुकूलित गरेको डिजिटल सामग्री हो। यो डिजिटल सामग्रीमा कक्षा १ को हाम्रो सेरोफेरो विषयका विषयवस्तुलाई अनुकूलन गरी सिकाइ क्रियाकलापलाई सम्भव भएसम्म अन्तरक्रियात्मक बनाइएको छ। यो सामग्री परीक्षणका रूपमा कार्यान्वयन गरी प्राप्त सुझावका आधारमा आवश्यक परिमार्जन गरी कार्यान्वयनका लागि उपलब्ध हुने छ।

2. डिजिटल सामग्रीको उद्देश्य

- अपाङ्गता भएका तथा नभएका सबै बालबालिकाको फरक फरक सिकाइ आवश्यकतालाई ध्यानमा राखी समान अवसरसहित सिकाइ सुनिश्चित गर्नु
- अन्तरक्रियात्मक गतिविधिमार्फत सिकाइ रुचिकर र प्रभावकारी बनाउनु
- भिडियो, ड्रयाग एन्ड ड्रप, क्लिक गर्ने अभ्यास, Read Aloud र साङ्केतिक भाषाजस्ता सुविधाबाट विद्यार्थीको सक्रिय सहभागिता बढाउनु
- पाठ्यक्रमले निर्धारण गरेका सिकाइ उपलब्धि हासिल गर्न सहयोग गर्नु

3. सामग्री प्रयोग गर्नका लागि तयारी

- कम्प्युटर, ट्याब्लेट वा स्मार्टफोन प्रयोग गरी डिजिटल सामग्रीको अफलाइन फाइल वा सामग्रीको लिङ्क खोल्नुहोस्।
- यो डिजिटल सामग्री अपाङ्गता भएका र नभएका सबै बालबालिकाका लागि उपयुक्त छ। यसमा भएका सुविधाको थप जानकारीका लागि तलको शीर्षक ४ अध्ययन गर्नुहोस्।
- शिक्षकको संलग्नता हुनुपर्ने क्रियाकलापमा निर्देशनअनुसार शिक्षकले आवश्यक सहजीकरण गर्नुहोस्।
- दृष्टिसम्बन्धी अपाङ्गता भएका बालबालिकाको डिजिटल डिभाइसमा NVDA वा अन्य कुनै स्क्रिन रिडर सुविधा उपलब्ध भएको हुनुपर्छ। (NVDA डाउनलोड गर्नका लागि यो लिङ्कमा जानुहोस्। [NV Access | Download NVDA](#))
- स्क्रिन रिडर र अडियो वा भिडियोहरू हेर्दा र क्रियाकलाप गर्दा प्रत्येक बालबालिकालाई हेडफोन प्रयोग गर्नु उपयुक्त हुन्छ।
- कतिपय सामग्रीहरू स्मार्टबोर्ड वा प्रोजेक्टरको प्रयोग गरी समूहमा गर्दा अपाङ्गता भएका र नभएका बालबालिकालाई जोडीमा राखेर क्रियाकलाप गराउनुपर्छ।

- प्रत्येक पाठमा समावेश भएका अन्तरक्रियात्मक अभ्यासका क्रियाकलापमा विद्यार्थीको सहभागिता सुनिश्चित गर्नुपर्छ ।
- भिडियो र अन्तरक्रियात्मक सामग्रीका लागि स्थिर इन्टरनेट कनेक्सन सुनिश्चित गर्नुहोस् ।

4. डिजिटल सामग्रीमा भएका सुविधा प्रयोगका लागि सङ्केत चिह्नहरू

यस डिजिटल सामग्रीको प्रत्येक पृष्ठमा पहुँच योग्यताका विभिन्न सुविधा प्रयोग गर्नका लागि विभिन्न सङ्केत प्रयोग गरिएका छन् जसलाई क्लिक गरेर सो सुविधा सुरु गर्न सकिन्छ ।

क्र. स.	विशेषता	सङ्केत	प्रयोग
1.	रिड अलाउड (Read aloud)		पाठमा लेखिएका विषयवस्तु सुन्न प्रत्येक पाठको बायाँतिरको रिड अलाउडको सङ्केतमा क्लिक गर्नुपर्छ । यो सुविधालाई बन्द गर्न पुनः सोही सङ्केतमा क्लिक गर्नुपर्छ । यो सक्रिय हुँदा निलो रङको देखिन्छ भने नभएमा कालो देखिन्छ । यसले न्यूनदृष्टि हुने बालबालिकालाई मदत गर्छ ।
2.	साङ्केतिक भाषा (Sign Language)		पाठमा लेखिएका विषयवस्तुलाई साङ्केतिक भाषामा हेर्न र सुन्न प्रत्येक पाठको दायाँतिरको साङ्केतिक भाषाको सङ्केतमा क्लिक गर्नुपर्छ । यो सुविधालाई बन्द गर्न पुनः सोही सङ्केतमा क्लिक गर्नुपर्छ । यो सक्रिय हुँदा निलो रङको देखिन्छ भने नभएमा कालो रङको देखिन्छ । यसले सुनाइसम्बन्धी अपाङ्गता भएका बालबालिकालाई मदत गर्छ ।
3.	पछिल्लो पेज (Previous Page)		अध्ययन गरिरहेको पेजबाट पछिल्लो पेजमा जान यो सङ्केतमा क्लिक गर्नुपर्छ ।
4.	अगिल्लो पेज (Next Page)		अध्ययन गरिरहेको पेजबाट अगिल्लो पेजमा जान यो सङ्केतमा क्लिक गर्नुपर्छ ।
5.	शब्दार्थ (Glossary)		पाठमा भएका कठिन शब्दहरूको अर्थ थाहा पाउन यो सङ्केतमा क्लिक गर्नुपर्छ ।
6.	विषयसूची (Table of Contents)	 <div>▼ विषयक्षेत्र १ : म र मेरो परिवार हाम्रो परिवार</div>	यो सङ्केतबाट विषयसूचीमा जान सकिन्छ । विषयसूचीबाट सम्बन्धित विषयक्षेत्र र पाठहरूमा सिधै प्रवेश गर्न सकिन्छ ।

५. अन्तरक्रियात्मक अभ्यासका क्रियाकलाप गराउँदा

- समावेशी शिक्षा सञ्चालन भएका विद्यालयमा अपाङ्गता भएका र नभएका विद्यार्थीको जोडी बनाएर क्रियाकलाप गराउन सकिन्छ ।
- प्रत्येक पाठमा समावेशी क्विज, ड्र्याग एन्ड ड्रप अभ्यास, खाली ठाउँ भर्ने र अन्य अभ्यासको क्रियाकलाप पूरा गर्न विद्यार्थीलाई प्रोत्साहन र आवश्यक सहयोग गर्नुपर्छ ।
- क्रियाकलाप सुरु गर्नु अगि स्क्रिनमा देखाइएका निर्देशन विद्यार्थीलाई स्पष्ट पारिदिनुपर्छ ।
- राम्रो बुझाइका लागि क्रियाकलाप पुनः दोहोर्याउन सकिन्छ ।

६. सल्लाह सुझाव

यस डिजिटल सामग्रीमा कुनै सल्लाह सुझाव भएमा पाठ्यक्रम विकास केन्द्रको इमेल ठेगाना info@moecdc.gov.np मा पठाउनुहुन अनुरोध छ ।

ADT Link: <http://172.104.184.4/adt/>